

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 1. februar 2008
Kontor: Statsretskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0458
Dok.: STC40972

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 186 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 7. januar 2008.

Lene Espersen

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 186 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Finder ministeren, at der er forskel på den beskyttelse der i sådanne tilfælde, jf. spørgsmål nr. 184 og 185, ydes foreninger henholdsvis i henhold til grundlovens § 78 og EMRK art. 11?”

Svar:

1. Efter grundlovens § 78, stk. 1, har borgerne ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed. Hvis en forening har et ulovligt øjemed, kan den opløses, jf. herved de nærmere regler i grundlovens § 78, stk. 2-5.

Foreningsfriheden efter grundlovens § 78 omfatter efter Justitsministeriets opfattelse – ud over retten til at danne foreninger – også borgernes ret til at deltage i en forening, idet retten til at danne foreninger ellers ville kunne gøres illusorisk.

Det anses ikke for uforeneligt med grundlovens § 78 at fastsætte lovregler om foreningers organisatoriske rammer. Det gælder også med hensyn til politiske partier, der indtager en særlig position på grund af deres betydning for det demokratiske systems virke. Det er således almindeligt antaget, at lovgivningsmagten kan fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger vedrørende partiernes finansiering, jf. herved bl.a. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret II, 3. gennemarbejdede udgave ved Ole Espersen (1980), side 750, Peter Germer, Statsforfatningsret, 4. udgave (2007), side 368, samt Danmarks Riges Grundlov med kommentarer, redigeret af Henrik Zahle (2. udgave, 2006), side 557 f., hvor det udtrykkeligt anføres, at det ikke strider mod grundlovens § 78, at der ved lov er fastsat regler om offentliggørelse af politiske partiers regnskaber, herunder krav om offentliggørelse af tilskudsyderens navn og adresse, hvis tilskuddet overstiger 20.000 kr. i det pågældende regnskabsår.

Den omhandlede, gældende ordning i lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber kan således efter Justitsministeriets opfattelse ikke anses for at stride mod grundlovens § 78 – og der er således ikke nogen forskel på dette punkt i forhold til bestemmelsen i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 11, jf. i den forbindelse besvarelsen af spørgsmål nr. 184.

2. For så vidt angår den del af spørgsmålet, som har sammenhæng med spørgsmål nr. 185, skal Justitsministeriet bemærke følgende:

Hvorvidt en ordning, hvor foreninger blev pålagt at offentliggøre medlemskartoteker og medlemmernes individuelle kontingentindbetalinger, ville rejse spørgsmål i forhold til grundlovens § 78, måtte bero på ordningens nærmere udformning og begrundelse. Justitsministeriet finder det på denne baggrund ikke muligt at udtale sig nærmere om spørgsmålet om eventuelle forskelle på dette punkt i forhold til bestemmelsen i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 11, jf. også i den forbindelse besvarelsen af spørgsmål nr. 185.

Særligt om politiske partier bemærkes, at det i den juridiske litteratur er anført, at det ikke vil være foreneligt med grundlovens § 78 sammenholdt med grundlovens § 31, stk. 2, om ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne at fastsætte regler i lovgivningen med det formål at hæmme partiernes medvirken i den politiske proces. Der kan herved henvises til Peter Germer, a.st., side 368.